

АСПЕКТИ ВИБОРУ ПРОТРУЙНИКА ДЛЯ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ СОЇ

Івасик М.В., аспірант

e-mail: ivasyk.myroslava@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Вирощування будь-якої культури призводить до формування певної екосистеми й накопичення усіляких хвороб.

Якість насінневого матеріалу та правильна передпосівна обробка насіння значно впливає на урожай сої. Адже саме ці чинники дають змогу отримати дружні сходи, захищені від патогенів і впливають на розкриття максимального потенціалу рослин.

Соя – світло і теплолюбна рослина. Сіяти її потрібно, коли ґрунт добре прогріється і на глибині загортання насіння температура становитиме 13-14°C, адже за нижчих температур насіння досить довго проростає і сходи стають більш уразливі до патогенів та можуть бути пошкоджені весняними заморозками.

Вибір якісного насіння займає одну з ключових позицій при вирощуванні сої. За даними дослідних установ, основними насінневими інфекціями є аскохітоз (*Ascochyta sojicola*), переноспороз (*Perenospora manshurica*), септоріоз (*septoria grucines*), біла гниль (*Sklerotinia sklerotiorum*) та особливо гриби роду фузаріум (*Fusarium spp.*).

Фізіологічно активна зима, при температурі менше як -5°C впродовж 5-6 тижнів, забезпечує на природньому рівні контроль за розвитком шкідливих організмів в орному шарі.

Однак, за даними метеорологічних спостережень в зоні Лісостепу, півдня Поділля таких умов не спостерігалось протягом останніх років, і значна кількість патогенів залишається в ґрунті чи на рослинних рештках.

Соя – достатньо ніжна культура на початкових етапах росту, тому важливо приділити увагу вибору діючих речовин протруйника та їх впливу на сходи культури.

Всі форми патогенів, які залишаються в ґрунті чи на рослинних рештках, мають змогу вижити і уражувати сходи та коріння молодих рослин. Коріння має важливе значення для розвитку рослин, оскільки воно дозволяє їм максимально використовувати закладений у них генетичний потенціал.

Якісний передпосівний обробіток ґрунту, дотримання сівозміни, використання високоякісного посадкового матеріалу, оптимальні строки посіву – мають велике значення для обмеження розвитку хвороб сої.

Проте вирішальним чинником з контролю як насінневої, так і ґрунтової інфекції – є якісний протруйник.

Важливо, щоб протруйник не впливав на життєздатність бульбочкових бактерій і його можна було застосовувати разом з інокулянтном.

Не менш важливим є і вибір діючої речовини протруювача.

Протруйники, діюча речовина яких відноситься до групи триазолів не варто застосовувати для обробки насіння сої, оскільки вони не тільки знижують

рівень схожості та енергію проростання, а й негативно позначаються на симбіозі рослин з бульбочковими бактеріями.

Більш доцільним є використання препаратів з групи бензімідазолів, які фактично не впливають на рівень цих показників, або стробілуринів, які підвищують енергію проростання насіння сої (у деяких випадках до 30%).

Застосування протруйника Седаксан разом з інокулянтом ХіСтік Соя забезпечив надійний захист посівів сої сорту Діадема від широкого спектра хвороб, на дослідних ділянках Новоушицького коледжу ПДАТУ у 2020 році.

При проведенні спостережень було встановлено, що невід'ємним елементом технології вирощування сої є протруєння насіння, оскільки цей агротехнічний захід захищає посіви від таких хвороб як фузаріозні гнилі, переноспороз та пліснявіння насіння.

Проте проведення цього агротехнічного заходу має ряд потенційних ризиків, уникнути яких можна правильно підібравши препарат та дотримуючись технології обробки насіння.

Список використаної літератури

1. «Майстерня аграрія» - періодичне видання ТОВ «Сингента».
2. Мотрук Б.Н. Рослинництво.К.: Урожай, 1999. 461с.
3. Недвига О.Є. Словник понять і термінів з фітопатології. К.: Урожай, 2001. 305 с.